چریکەی کوردستان (هەژار)

گوڵچنێ لە شێعر و وێنە

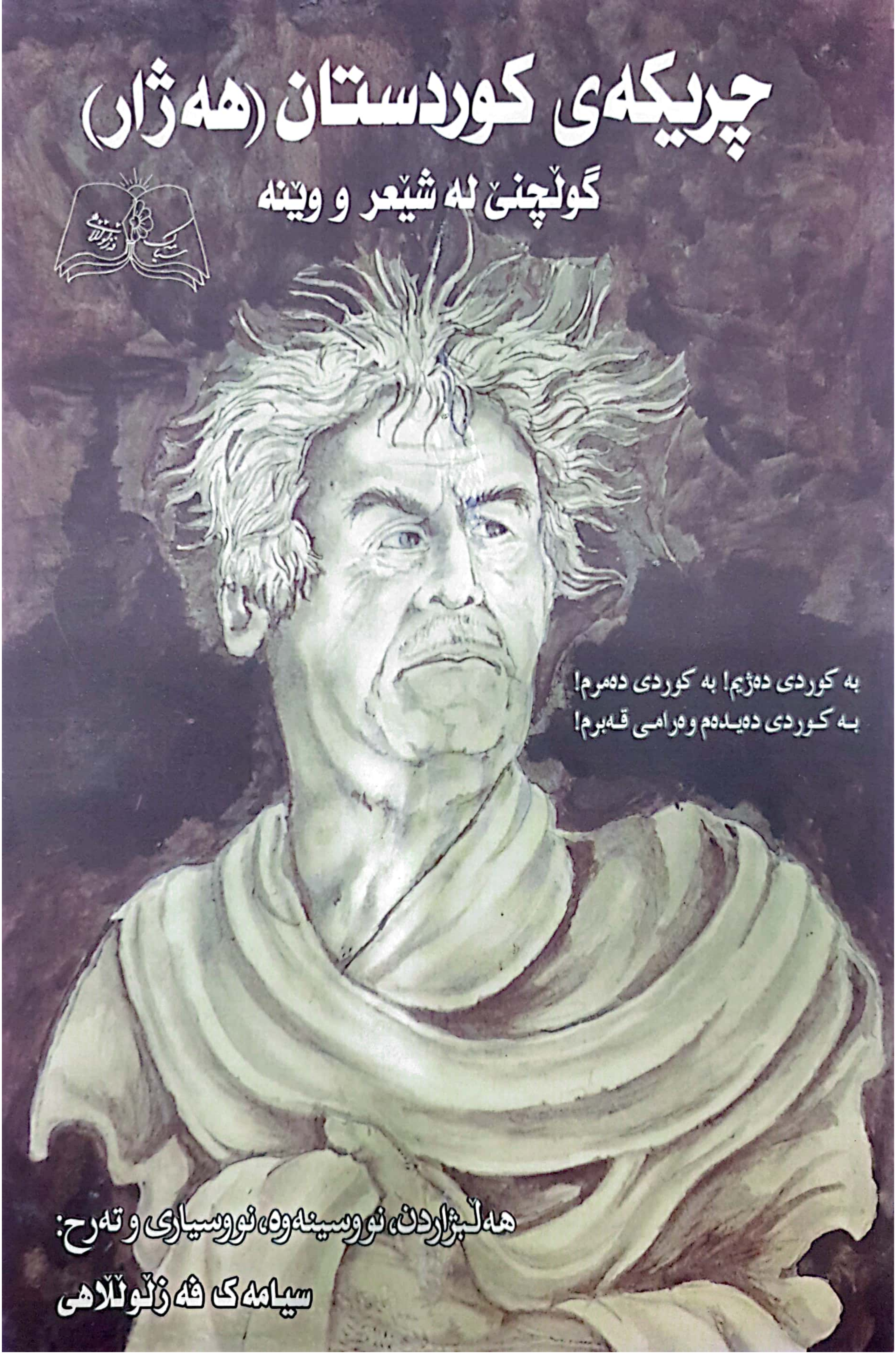

بە کوردی دەژیم! بە کوردی دەمرم!
بە کوردی دەیدەم وەرامی قەبرم!

هەڵبژاردن، نووسینەوە، نووسیاری و تەرح:

سیامەک فەزڵوڵڵاهی

CamScanner

سرشناسه	: فضل‌اللهی، سیامک، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: چریکه‌ی کوردستان (هه‌ژار)
مشخصات نشر	: سنندج: شمیم سنندج، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۹۰ص.؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س‌م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۵۵-۰۳-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده	: شرفکندی، عبدالرحمن، ۱۳۰۰ - ۱۳۶۹.
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۱۰۱۶۶

CamScanner

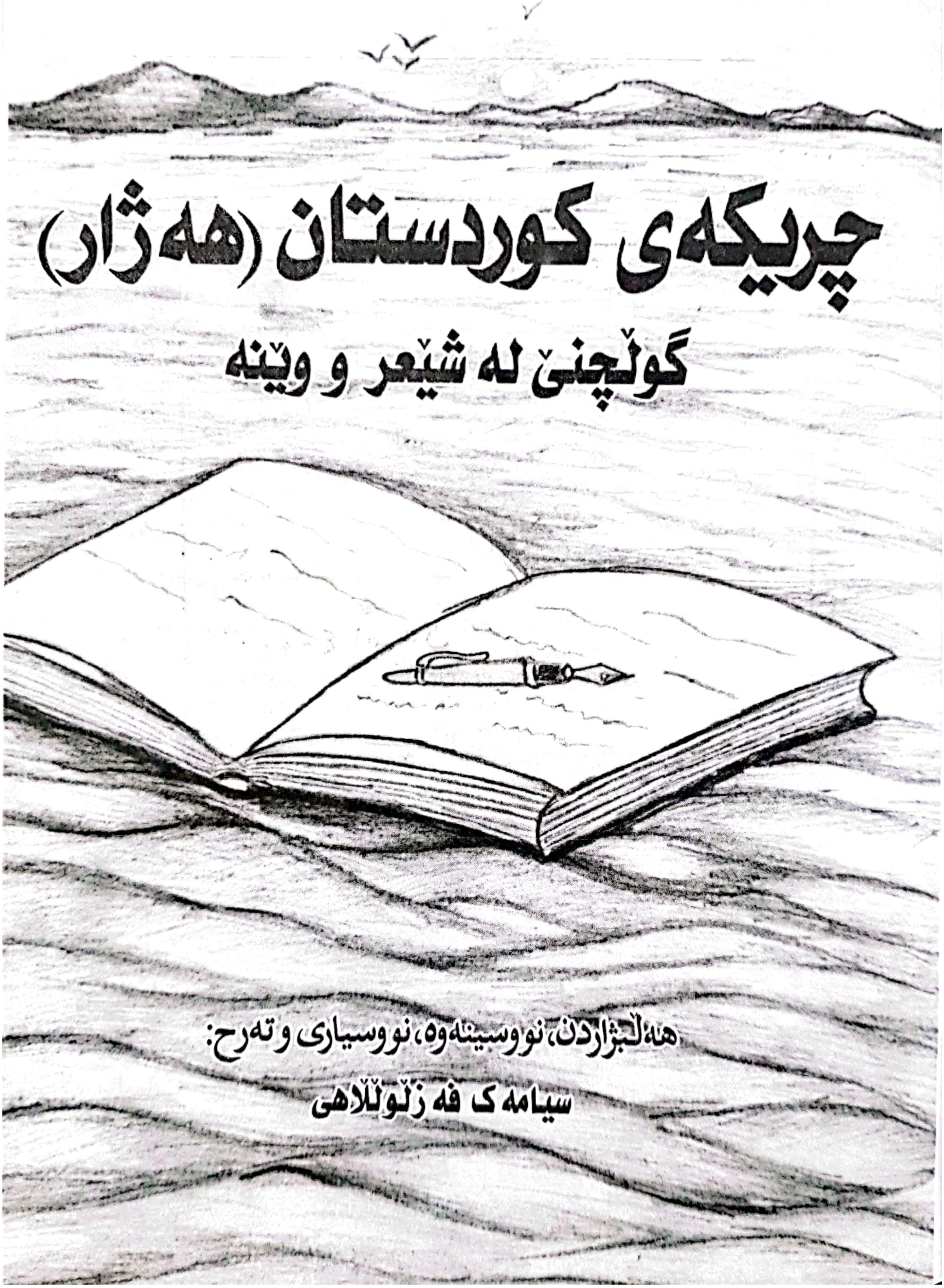

چریکەی کوردستان (هەژار)

گوڵچنێ لە شێعر و وێنە

هەڵبژاردن، نووسینەوە، نووسیاری و تەرح:

سیامەک فەزڵوڵڵاهی

چریکەی کوردستان:

شێعر: عەبدوڕەحمان شەرەفکەندی (هەژار)
هەڵبژاردن، نووسینەوە و نووسیاری: سیامەک فەزڵوڵلاهی
تەرح: سیامەک فەزڵوڵلاهی
تەڕاحی : کاوە ڕەزاقولی (٢٢ دانە)، سیامەک فەزڵوڵلاهی (١ دانە)
سێوەرکاری: سیامەک فەزڵوڵلاهی (٤ دانە)، شەهین ئاریا دۆس (١٥ دانە)، زیبا حسەینی (٣ دانە)، کاوە ڕەزاقولی (١ دانە)
ڕێنوێنی و ڕوانین: سیامەک فەزڵوڵلاهی
لاپەڕە ڕازێنی: ئاری عەبدی
چاپ: یەک - ١٣٩٣
تیراژ: ٥٠٠٠ دانە
نرخ: ٠٠ [illegible] دینار
٤٠٠٠ تمەن
بلاوکار : بنکەی ڕۆشنبیری و هونەری کوردستان - هەولێر

گشت حەقوق ئەم کارە بۆ نووسەرە.

بنکەی ڕۆشنبیری و هونەری کوردستان
هەولێر - ٢٠١٤

جێگەی بلاو:

١- سنە - سێڕێگەی مزگت جامێعە - کتێوفرۆشی نیشتمان.
٢- سلێمانی - بەر دەرکی سەرا - چاپ و پەخشی چووارچرا.

پێڕست

لای لایی.. ١٠
هەژار ئامۆژگاری شێرکۆی کوڕی خۆی دەکا.............................. ١٦
هەر کوردم.. ٢٠
نامرادێک.. ٢٢
تابووتی زۆردار.. ٢٤
نەشمیل.. ٣٠
جویَ بوونەوە.. ٣٤
سەمای دارانە.. ٣٦
خەیاڵ ئەکەن.. ٣٨
فرمێسکی هەژارێک.. ٤٠
دەسمایەی دووارۆژ.. ٤٤
ناهومێد نیم و داوەڵ کێلە.. ٤٦
سروود بۆ قوتابیان.. ٥٠
سروودی جاش.. ٥٢
چووارچرا.. ٥٤
لەسەر گۆڕی دایک و بابم.. ٥٦
چۆن بوومە پێشمەرگە؟ (١) و (٢).. ٦٥
دەمەتەقەی پیرۆت و باپیر.. ٧٠
شینگێڕی.. ٧٤
چەپگەردی گەردوون.. ٧٨

CamScanner

قسەی یەکەم

گوڵچنێ لە شێعر و وێنە:

١- هەڵبژاردنێکە لە شێعرگەلێ پڕ کاکڵـە لـە شـاعێرێ کـورد و بەناوبانگ- هەڵبژاردنێک بە ڕوانین و زانین.

٢- وێنەسازیکە لە ئەو شێعرگەلە- وێنەسازیک شیرین بۆ فرەتـر بەرچاو کەفتن کاکڵەی شێعر، زۆرتر هاتنە دی جووانی شێعر و گەلـەک درەوشیان شێعر و وێنە لە لای یەک.

ئەم گوڵچنە لە دە بەرگ، هەرکام نوێنەرێکن لـە گشـت زووان و ئەدەبیات کوردی- سـنەیی، سـۆرانی، هـەورامی، ژوور و خـوار[1]. ئـەبێ بـزانین: ئـەم پـەنج وێژیانـە بـە یەکـەو ئـەبن بـە زووان کـوردی و بەرهەمەکانیشیان بە یەکەو ئەبن بە ئەدەبیات کوردی!... .

١- ئەم بەش کردنە لەسەر بنەڕەت زانینە. بۆ ئاگایی فرەتر بڕوانن بۆ: «زبان کردی و گویش‌های آن از نظر علمی»؛ نویسنده: سیامک فضل‌اللهی.

CS CamScanner

بە ئاواتم ئەم کارە:

خزمەتێ بێ لە ڕێگەی ناسانن زووان و ئەدەبیات و مێژووی کورد بە هونەر هەڵبژاردن و هونەر وێنەسازی.

و هەنگاوێ بێ لە ڕێگەی زانین ئەمە کە: کوردی پـەنج وێژیانـە؛ نە یەک وێژیان- سۆرانی.

سیامەک فەزڵوڵلاهی

سنە- ١٣٩٣

CamScanner

لای لایی

١٣٢٣ (١٩٤٤)- بۆکان

ڕۆڵـــــــە! ڕوونـــــــاکی گلێنـــــــەی چـــــــاوم!
بەنـــــدی جـــــەرگ و دڵ! هێـــــزی هـــــەناوم!
ڕیحانـــــــەی بۆنخـــــۆش! ســــــوورەگوڵـــــەکەم!
ئاوپڕشـــــــــــکێنی کوڵـــــــــــی دڵـــــــــــەکەم!
چۆڵـــــــەمەی ئەســـــــتۆم! ڕەگـــــــی حـــــــەیاتم!
هـــــــەنگوین و قەنــــــدم! نوغـــــــڵ و نـــــــەباتم!
خـــــــەوی خێرێـــــــت بـــــــێ بنـــــــوە درەنگـــــــە!
تـــــــا کەڵـــــــەبابی بـــــــەیان بێدەنگـــــــە
هـــــــەی لایـــــــە لایـــــــە! ڕۆڵـــــــە لای لایـــــــە!
ئەمشـــــــەو بـــــــەزەییت بـــــــە منـــــــدا نایـــــــە؟
ژێـــــــر بـــــــەوە ڕۆڵـــــــەی ژیـــــــر و جـــــــووانم
لـــــــە داخـــــــی لانـــــــک دەگـــــــری، دەزانم
دەڵـــــــێی بـــــــۆ حەپســـــــم؟ بـــــــۆ دەستەبەســـــــتەم؟
بـــــــەو بەنـــــــد و حەپســـــــە! مـــــــن جەســـــــتە خەســـــــتەم
لـــــــە نێـــــــو کـــــــورد نـــــــەبێ دەســـــــڕازە نیـــــــە
ئـــــــەو بەنـــــــد و قفـــــــڵ و قـــــــەڕازە چیـــــــە!

CamScanner

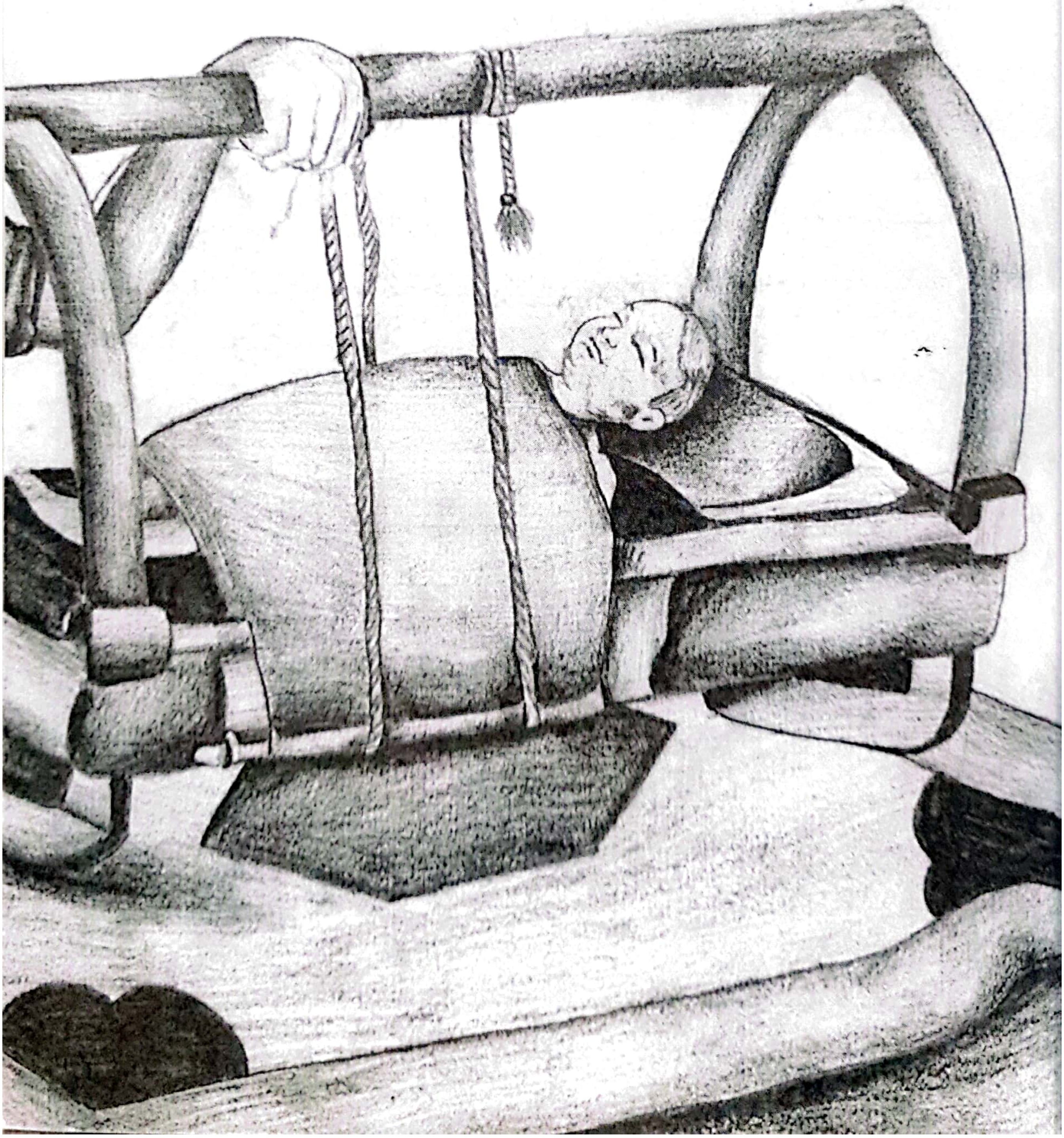

کورم من بیرم لە تۆ زیاترە
دەسرازە و لانک بتبێ چاترە
هەی لایە لایە! ڕۆڵە لای لایە!
گوێگرە! پێت بڵێم لەبەر چی وایە
ڕاستە تۆ نەوەی شێری ژیانی
نەتەوەی پاکی گەلی کوردانی
بەڵام چون کە کورد ئەمڕۆ بێکەسە
بەشیان لە دنیا کۆت و مەحبەسە
بۆیە دەتپێچم تا خووی پێ بگری
نەک تا من ماوم لە بەندا بمری
بۆ چارەڕەشیت نەماوە تینم
هەر پێم خۆش نیە مەرگت ببینم
هەی لایە لایە! ڕۆڵە لای لایە!
هەزار تێبینی دوواڕۆژم لایە
بۆت بەخت دەکەم عومری درێژم
سەد تاڵ و سوێریت لەسەر دەچێژم
نامی بالات بە فرمێسکی چاو
شەو و نیوەشەو لێی دەنێم شەواو

CamScanner

سەد چاک و پیرت بۆ دەخولێمەوە
لە بن سێبەرت بحەسێمەوە
هەر ڕەسیدە بووی نەتەوی زاڵم
دەتبڕێ و بەزەی نایە بە حاڵم
هەی لایە لایە! ڕۆڵە لای لایە!
دەک خاکم بە سەر، ڕەنجم بەبایە
پەشێو پێت خۆشە یەخسیر نەمێنی؟
سەربەستیت پێ بڵێم بکەویە شوێنی؟
قەڵەم دەست دەیە، ببە مەکتەبی
وەخت و بێوەخت لە خوێندن نەبی
ئەوکاتەی لەگەڵ کاکت دووبەدوو
بکەن هاواری هەقی لە دەسچوو
دەس دەنە دەس یەک بە ڕا و بە تەگبیر
یەکتان بە قەڵەم، یەکوو بە شمشیر
هەی لایە لایە! ڕۆڵە لای لایە!
شیریش جەوهەری لە قەڵەمرایە
یەک نامە ڕەش کا بە داد و هاوار
یەک زەوی سوورکا لە خوێنی بەدکار

یەک لە قورنیشێ بڕوا بۆ تکا
یەکێ قوڕ بەسەر دوژمندا بکا
ئەو پەلەقاژەی ئێستا لە کن من
دەکەی بەند لادەی لە دەست و گەردن
ئەو تەقەلایەت بۆ دوارۆژ باشە
جووچک هەوڵێ دە! بێڕوحمە واشە
هەی لایە لایە! ڕۆڵە لای لایە!
دەس لە دەس، تەوفیق لە لای خودایە
ڕۆڵە! نیشتمان چاوی لە ڕێتە
دایکمان هەویای دوارۆژی پێتە
بۆیە هەندامت وەک مینای بێگەرد
خاوێن ڕادەگرم بە سەد ڕەنج و دەرد
چاکەم دەیەوە، بۆ وەتەن وەک کوڕ
تۆش بیگەوزێنی لە ناو خوێن و خوڕ
پێت بڵێم ڕۆڵە! سەر سوودی چیە
بۆ بەردەبازی ڕێی ئازادیە
هەی لایە لایە! ڕۆڵە لای لایە!
نیشتمان بۆ تۆ دەستەودۆعایە

CamScanner

هەژار ئامۆژگاری شێرکۆی کوڕی خۆی دەکا

شێرکۆ! کوڕی خۆشەویست و ژیرم! زاخـاوی مـژیم و هـۆش و بـیرم!
پــنج و ڕەگــەزی دڵ و گیــانم! خونچەی شـەبەقی بـاخی ژیـانم!
هێشتا بـە تەمـەن منـاڵ و کاڵـی وەک دەربـەدەریم دووازدە ساڵـی
هەرچەندە کـوڕی مـنی هـەژاری دوواڕۆژی هــــەژارە نادیــــاری
لێم روون نییە پاشی چت بەسەر دێ هیوام گـەلێ پێتـە ببیـە مـەردێ
مەردێکی بـەکار و چاپـک و زیـت بـیرێ بکـەی و بـزانی تـۆ چیـت
دەردی گەلەکـەت بـزانی چۆنــە بۆت دەرکەوێ چەند برینی کۆنـە
خـانی لـە هـەزار و سـەد ژیـاوە ئـەو کاتـە لـە ئێمـە چـۆن دوواوە
حەفتاو و حەوت لە سێسەتیش چوون پێشتر لەوە کوردی ئێمە مـردوون
ئەودەم کە هەیانبوو میرێ بۆ خـۆ ئەمرۆکــە پســاوە ڕایــەڵ و پــۆ
بوین ئەو دەمە پشکی تورک و تـاران زۆر ئێســتە خراتـرین لـە جـاران
نـەوتت کـە ژیـانی ئەورووپایــە بـۆ تـۆ نییـە تـیری شـەوچرایە
بێگانــە لــە نیشــتمانی ئێمــە تێـر و قەڵــەون بـە نـانی ئێمـە
خۆمان هەموو کوێر و کوتر و برسی ژین کورت و ئەویش لەگەڵ مەترسی
نابـێ بـە زمـانی خـۆ بخـوێنین ناشێ کـە هەناسـەیەک هەڵـێنین
کوژران بە هـەزار هـەزار لـە لاوان ئــازادیخوازی ببــووە تــاوان

CamScanner

ئێستەش لەسەر ئەم ژیانە تاڵەش   پاش ڕژتنی هێندە خوێنە ئاڵەش
کورد هەر لە خەوی نەزانیدایە   هەر پێکەوە لە گەڕ و هەرایە
بێگانەپەرستە خۆنەویستە   بۆ هاوڕەگەزی کەڕ و نەبیستە
بۆ یەکتری دوژمن و نەیارن   بۆ نۆکەریی تا بڵێی لەبارن
ئەو چاخە کە خانیی پێی ژیاوە   فەرموویە هەرا لەسەر دراوە
وێستێکە هەزار ئەوەند چرووکن   بۆ پوولێ لە تای تەرازوو سووکن
خۆ هەرچی دەخوێنی پیت و نیوێک   ئەو دەچتە کەلێک و گەل لە شیوێک
لای شەرمە کە هەر بە کوردی بدوێ   بۆ چارەڕەشی مە «بۆگەنە خوێ»
خۆی ناو دەنێ ملبەزەنگی پێشڕەو   دەتداتە دەسی دژت وەکوو کەو
زۆرزانە لە کاروباری هەرکەس   ئاگای لە ژیانی خۆی نییە و بەس
ڕەنگن هەموو کەسک و سوور و شینن   کوردایەتی زۆر بەکەم دەبینن
کێ هۆنەری کوردە یان هونەروەر   کەمبایی ترە لە توور و گێزەر
وا بیر مەکەوە ئەمەم درۆیە   بۆ ڕاستی نموونە بابی تۆیە
کاتم ئەوە گەییە سی و نۆ ساڵ   هەر ساڵە لە پار پتر ژیان تاڵ
دڵخۆشی لە ڕووپەری ژیانم   هەر هێندەیە ناوەکەی دەزانم
ئاوارە لە نیشتمانی خۆمم   ئاواتەخوواز بە ژینی دۆمم

CS CamScanner

والادەس و دڵــــپڕ و پـــــەژارم | ســـەرباری هـــەژاری، دەردەدارم
هەر مانگە لە دێیەک و لە جێیەک | هــەر رۆژە میــوانی خانەخوێیــەک
دەرکـــێ نییـــە دادی بــۆ بنێـــرم | هەردێ نیـە خــۆمی لــێ وەشــێرم
کوردایەتیــــە گونـــاهـ و ســـووچم | وەک مۆمێ دەساچم و دەسووچم
هەرچەندە کە نیمە هیچ دەرووی ڕوون | هەر دڕ دەگەڕێ گەڕانی گەردوون
دەستم لــە هومێـدی بـەر نـەداوە | چـاوم لــە پســانی بەنــد و داوە
پێم وایە دووا بـە ڕۆژی ڕەش دێ | زۆر ناچی کە باو و ڕۆژی مـەش دێ
جـا بـا پتـریش بـەدەردوکوڵ بم | بـا ڕووت و کلـۆڵ و داخلـەدڵ بم
سەد هێندە پەژارە لێم وەکـۆ بــێ | کورد هەر دەبێ ڕۆژێ سەربەخۆ بـێ
با من بە هەژاری بچمـە بـن گـڵ | کورد ڕۆژێ دەبن بە گوڵ لەسەر چـڵ
هەر هێندە تکام لـە تۆیـە ڕۆڵـەم! | مەڕوانـە کـە ئـەم شـڕ و شڕۆڵـەم
زۆرتر لە منـیش کـز و هـەژار بی | بــێبــار و نــزار و لێوبــەبار بی
دەربەس مەبە! بۆ گـەلت بکۆشـە! | ژەهراوی لەسەر بنۆشـە! خۆشـە!
بابی تۆ چلۆن بوو، شـوێنی بگـرە! | حیزانە مەژی! بـە مـەردی بمـرە!

هەر کوردم

بەغدا، ١٩٤٨/٧/٩

بە دەربەدەری یان لە ماڵی خۆم
لە خاکی عەرەب لە ئێران و ڕۆم

کۆک و پۆشتە بم، ڕووت و ڕەجاڵ بم
کۆشکم دە قات بێ، وێرانەماڵ بم

ئازا و ڕزگار بم شادان و خەندان
یان زنجیر لە مل لە سووچی زیندان

ساغ بم، جحێڵ بم، بگرم گوێسوانان
یان زار و نزار لە نەخۆشخانان

دانیشم لەسەر تەختی خوونکاری
یان لە کۆڵانان بکەم هەژاری

کوردم و لە ڕێی کورد و کوردستان
سەر لە پێناوم گیان لەسەر دەستان

بە کوردی دەژیم! بە کوردی دەمرم!
بە کوردی دەیدەم وەرامی قەبرم!

بە کوردی دیسان زیندوو دەبمەوە!
لەو دنیایش بۆ کورد تێهەڵدەچمەوە!

CamScanner

تووشی نەخۆشی سیل ببووم و لە مردن بووم؛ ئەمانەم بۆ کێلی قەبرەکەم نووسیوە:

نامرادێک

بەغدا، ١٥/١٠/١٩٤٨

لاوەکان! گەورەکچان! نازاران!
دڵبەران! دڵتەڕەکان! دڵداران!
دەمەڕۆن تاوێ بمێنن لێرە
فاتحایێکی بخوێنن خێرە
لە نێو ئەم گۆڕە هەژار نێژراوە
زۆر لە ڕێی ئێوە جەفای کێشاوە
ژینی خۆی کردە فیدای خۆشیی کورد
لە ڕێی ئازادیی بە ناکامی مرد
تو خودا کاتێ کە ئازادیوو سەند
ڕەگەزی خوێنمژەکانوو هەڵقەند
کیژ و کوڕ هەرچی بە لاما لادا
پێم بڵێ و پایێ بە قەبرم دادا
ئەی هەژار! بەسییەتی مردن! هەستە!
موژدە بێ: مەوتەنەکەت سەربەستە!

CamScanner

تابووتی زۆردار

بەغدا، ١٩٥١/٢/١٥

برای دوور وڵات! غەریبی شاران!
تۆش زیاد بووی لە هوردووی هەژاران
تۆش لەسەر وەتەن، بێوەتەن وەک من
تۆش پەنا بردوو بە ماڵی دوژمن
بێپەنا، بێکەس، بێخاڵ و بێ کاک
بمرین بێکفن، بێهەڵگر، بێخاک
کورد پەرژ و بڵاو لە ناو جیهاندا
دوژمن دەگەوزن لە کوردستاندا
لە ئێمە ڕووی دا وتاری عامی
دز بە خانەخوێ دەڵێ حەرامی
بە نەوتی کوردان ئاورووپا دەژی
بۆ خۆمان ئاتاج بۆ چەنگێک ڕەژی
من لە پاتەختی پاپەتی و برسی
تۆ لە سەماوات لای عەرش و کورسی
من لە ناو یابای فەقیر، بەستەزمان
تۆ لای ساحێبی ڕێوی و فێڵەزان

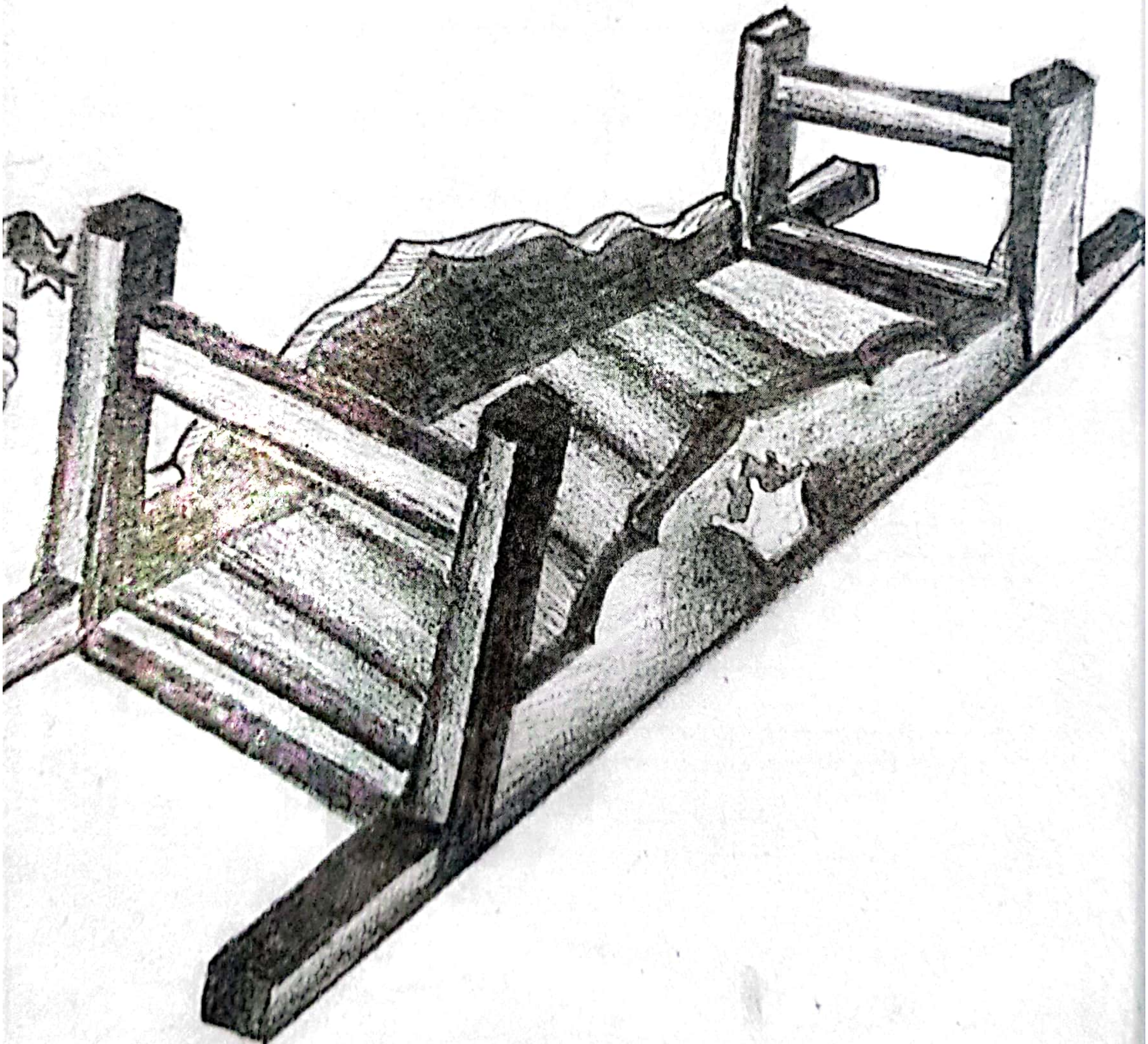

CamScanner

مـــن خنکـــاو لــــە نـــاو گـــەرما و غومــــارا

تـــۆش چـــاو دەچـــرێنی بـــە چـــووار کـــەنارا

بـــۆ مـــن معێـــدی ماســـت بەســـەر لنـــگ ڕووت

لای تـــۆ شـــۆخانی مـــل پـــڕ لــــە یـــاقووت

لێـــرە بـــرش و ڕەش بـــە قـــورمی تەنـــدوور

لــــەوێ نــــازاران لێــــو و پەنجــــە ســــوور

دەزانی لـــــە چـــین ئـــەم گشـــت یاقووتـــە

فرمێســـک هـــەتیوی بـــێبـــەرگ و ڕووتـــە

خـــوێنی ملیـــۆنهـــا لاوچـــاک و گەنجـــە

تـــا کیژێـــک لـــەوێ ســـوور دەکـــا پەنجـــە

بـــە ئێســـکی ملیـــار شـــەرقی خاکەســـەر

بـــەرز بۆتـــەوە بـــورجی «ویســـت میســـتەر»

لـــە نالـــەی هـــەتیو، لـــە خـــۆدانی ژن

ئـــاوازە دەدا زەنگۆلـــــەی «بیـــگبـــن»

جومجومـــەی هێنـــدی و ســـێلانی و ســـیام

بوونـــە بناغـــەی کۆشـــکی «باکینگهـــام»

لێـــرە ڕووت لـــەناو قـــوڕدا دەخـــەوێ

کۆشـــکی ســـەدقاتی بـــەرز ئـــەبێ لـــەوێ

CamScanner

لێــــرە ناڵـــــەیە لەبــــەر بـــــێنــــانی
لــــــەوێ جارییـــــە شــــەتی شـــــامپانی
لێــــرە سواڵـــــکەرن پــــڕ بــــە کۆڵانــــان
لــــــەوێ قاقایـــــە لـــــە قومارخانـــــان

***

لـــە گشـــتی خۆشـــتر گـــورگی ئیســـتیعمار
نێـــوی لــــێ نــــاوین گـــــەلانی ڕزگـــــار
برســـی و بـــێ پــێخـــەف بنـــووین لـــە نـــاو قـــوڕ
سەڵـــــەوات بـــدەین لـــە عالـــەمی حـــوڕ
بەڵـــێ ئـــازادین برســـــی و نـــەخۆش بـــین
حـــــوڕڕین، خــــائین و وەتــــەنفــــرۆش بـــین
ئـــازادین ئەگــــەر هــــەرگیز نــــەخوێنین
بــــۆ وان بـــــەحیزی ســــەر دابنـــــوێنین
بـــەلام هەرکەســــێ بڵـــێ: نـــــان، ژیـــان
دەڵـــێن: تێکـــدەرە و ســـوورە و بـــێ ئیمـــان
ئـــازادی بژیـــت بـــێبـــەرگ و برســـی
مـــەلعوونیت ئەگـــــەر ســـــەبەب بپرســـــی

حــــوڕڕی هەرچەنــــدی گێـــژ و ئەحمـــەق بی
خــــائینی ئەگـــەر داخـــوازی حـــەق بی
نـــەخۆش کـــەوتن و بـــێدەرمـــان مـــردن
ئـــازادە بـــەڵام نـــەک چـــارەکردن
نـــاوی موستەشـــفا بێـــنی لـــەعینی
دوکتـــۆر داوا کـــەی دوژمـــنی دیـــنی

* * *

کاکـــە تـــۆ دوور نیـــت لـــە ئامریکـــاوە
کـــە بـــۆ خـــوێنمژین بۆتـــە ســـەرچاوە
لـــە جیـــاتی هـــەژار هێنـــدێک وڵامـــان
بنێـــرە بـــەهۆی دەریـــای بـــێ ســـامان
بێـــژن بـــە تیمســـاڵ حوڕڕیـــەت تـــا چەنـــد
دەبی بـــە گـــەپجاڕ خـــۆت ئەکـــەی وەپەنـــد
تـــۆ تـــا کـــەی پشـــتت لـــە ئامریکایـــە؟
بـــۆ جـــارێ ئـــاوڕ نادەیـــە دووایـــە؟
ڕۆیـــوە ئـــەو دەمـــەی بـــە خـــۆت بنـــازی
خـــۆڵ وەســـەر ئینســـاف، کـــەر بۆتـــە قـــازی
لـــە جێـــی بـــازە قـــەل، لـــەجیات واشـــنتۆن
ترۆمـــان دەقـــڕێ و مـــاگی و ئاچیســـۆن

بوویتـــە تیمســـالی خـــودای شـــەڕ و جـــەنگ
دەکرێیتـــە گـــوللە بـــۆ تـــۆپ و تفـــەنگ
مەشـــعەلی دەســـتت دنیـــا ســـووتێنە
ئیســـتعمار تینـــووی فرمێســـک و خوێنـــە
خـــڕەی ئەسڵـــەحەی مەرگـــە دێتـــە گـــوێ
خاوەنـــت بـــۆ شـــەڕ شمشـــێری دەســـوێ
بـــە بۆمبـــای ئـــاتۆم کـــوڕانی مـــام ســـام
بەشـــەر قـــڕ دەکـــەن بـــۆ حیفـــزی ســـەلام
نـــاوی ئیســـتعباد بوویتـــە ئـــازادی
پێـــی دەڵـــێن ســـەلام جـــەور و بێـــدادی
چەنـــد ملیـــۆن زەنگـــی لـــە ژیـــان بـــێبـــەش
بانـــگ دەکـــەن تیمســـال! رووی درۆزن ڕەش!
ئـــەی تیمســـالەکەی رەمـــزی ئیســـتیعمار!
داڵـــدەی خـــوێنمژی گـــەلانی ڕزگـــار!
خۆزگـــە دەســـت بـــڕوا بتکـــەم بـــە بزمـــار!
پێـــت دابەســـتم تـــابووتی زۆردار!

نەشمیل

بوخاریست، ١٩٥٣/٧/٢٧

نەشمیل! کچە کورد! ئەی باوەفا یار!
چاو کاڵ! خوێن شیرین! نازک و نازدار!
پەروەردەی ئاو و هەوای کوردستان!
گوڵی سەرچڵ و شەمامەی بێستان!
جووانیت وێنە بوو لە ناو هەوالان
خەندەت سەد دڵی دەبرد بە تالان
وا تۆ حەوت ساڵە فرمێسک ئەڕێژی
لە دووروەتەنیم سوێری دەچێژی
کولمی سوورت بوون بە گەڵای پاییز
ژاکاوی و شێواو لە دووری ئازیز

* * *

نەشمیل! ئەو دەردەی لە تۆ لە منیشە
داری سەبووریم دەرهات لە ڕیشە
منیش وەکوو تۆ هەناسەم سەردە
ژینم هەمیشە هەمرازی دەردە

دڵ خوێن و چاوم ئەسرین دەڕژێنێ
دوور دەستیت بەندی جەرگم دەپسێنێ
نەشمیل! سەبەبکار بە کۆی زووخاڵ بێ!
ئیستیعمار وەک من ویرانەماڵ بێ!
تۆی بێوەژن کرد کوڕتی کرد هەتیو
منیش دەربەدەر، بێجێگا و بژیو
بەلام کە ژیاوم، ژیاوم بە ئەمەل
وا ڕۆژی ئەمەل هاتەدەر لەکەل
بە کوردی دەڵێن «بەری تەنگانە
کورتە» مەسەلی کوردانە، جووانە
زۆری نەماوە تووش ببین شادی
کوردیش هەڵدەکا ئالای ئازادی
هەرچی ڕژێنرا لە فرمێسک و خوێن
کۆ ئەبێ و بەدکار تێیدا دەخنکێن
نەشمیل! ئەو ڕۆژە نەما تەنیا بین
بێکەس، بێ داژدار، بێجێ و پەنا بین
هومێدمان نەبێ بە فریادرەسێ
دەنگی کورد نەگا بە گوێی هیچکەسێ

نــــەما تـــۆ کـــوردی نایەمـــە یاریـــت
دوعـــات لـــێ کـــراوە نایـــە ڕزگاریـــت
نـــەما کـــێ ڕەنگـــی ڕەشـــە یـــان ئەسمـــەر
بـــۆ پیـــاوی ســـپی ببێتـــە نۆکـــەر
ڕەش و ســـوور و زەرد، ســـپی و گـــەنم ڕەنـــگ
وا ئێســـتا یەکـــدڵ، یـــەکزمان، یەکـــدەنگ
بـــۆ داوای ئاشـــتی و ســـەلام دەخرۆشـــن
بـــۆ برایـــەتی گـــەلان دەکۆشـــن

جوێ بوونەوە

ماڵیاوا کۆنە هاودەردم   با دوور بێ لە ئاهی سەردم
تۆ خۆش، من هەر ژیان‌تاڵم   ناتوانی ببیە هەواڵم
وا باشە بە جێم بهێڵی   هەر خۆم وێڵ بم لە شوێن خێڵی
دەردی من یەکجار گرانە   هەڵوەداییم بۆ دەرمانە
مەمکولێنەوە! مەمدوێنە!   سووتاوم، پێم مەدرکێنە!
گوڵی من لە یارت جووانتر   یارم لە گوڵ خان‌ومانتر

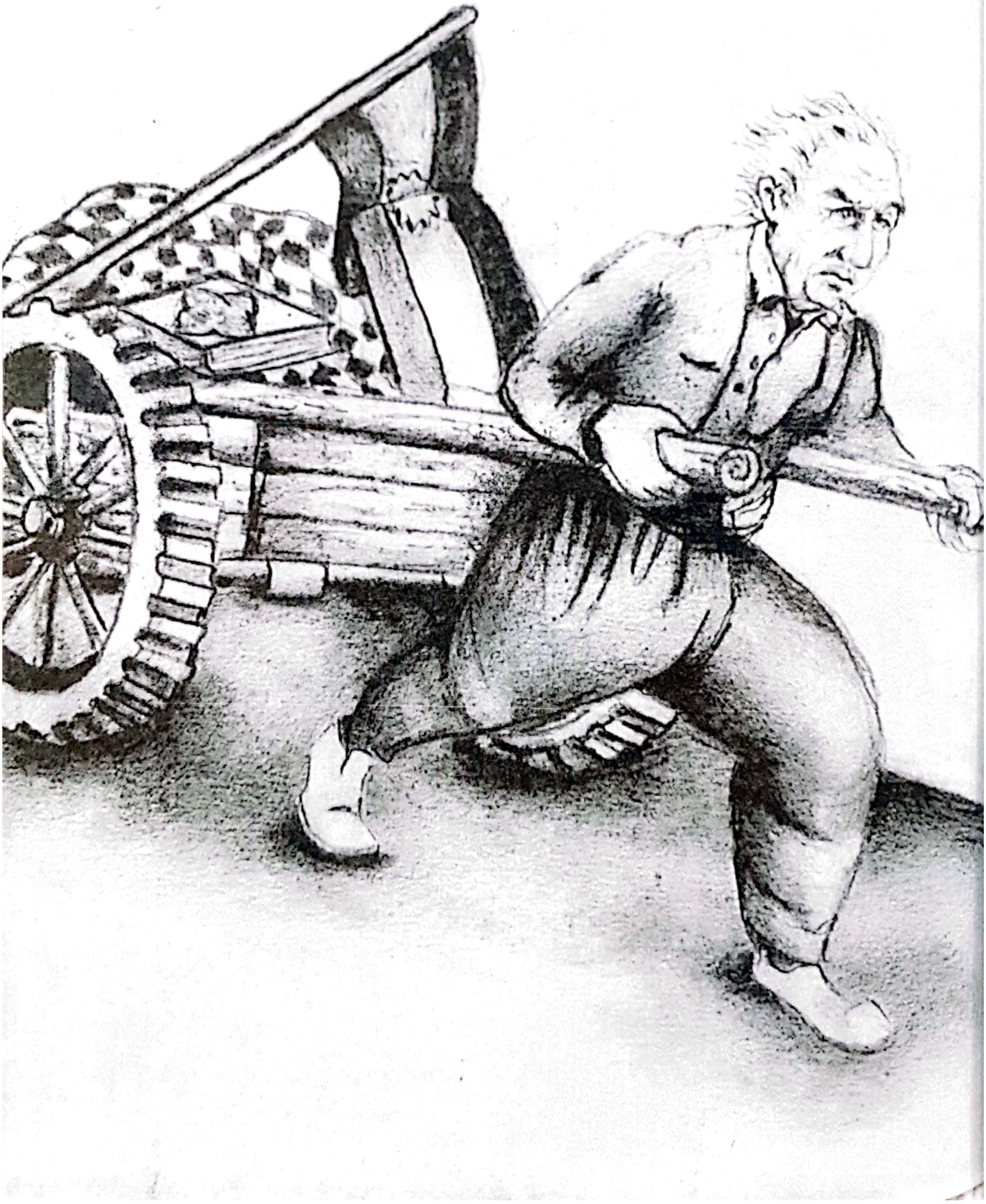

CamScanner

سەمای دارانە

کۆلکەزێرینەی پاش باران   تاقە بۆ پێشوازی یاران
هاژەی هەڵدێر خوڕەی ئاوان   لاوک‌بێژی بووک و زاوان
سەوڵ و سنۆبەر، بی و چنار   بە مەی بەرامەی بای بەهار
سەرخۆشن خۆ ڕادەژێنن   باوەش لە یەکتر وەردێنن
داری سێو و هەڵووژە و بێ   قەیسی و خۆخ، بادام و هەرمێ
لە ژێر سێبەری کوڵووکان   جووان‌تر لە سەد تازە بووکان
کفر و گەز و گۆێژ و چاڵووک   گویز و بووز، بەن و بەلاڵووک
سپیندار و گێلاس و توو   مازوو، دەمووکانە و بەڕوو
دەس‌گیرانە لە هەر لاوە   سەما دەکەن بە دەم باوە

CamScanner

خەیاڵ ئەکەن

بەڵام بە هەزار هێندە دەرد   نامرم، سەریان داوە لە بەرد
من بە بانیپاڵ نەمردم   چەنگیزخان قڕی نەکردم
سەلیبی چوون، مرد گەزەنفۆن   کورد بە زیادەوە هەر وەک خۆن
شا عەباس لە بنەی نەهێنام   تۆزی بە با بوو من هەر مام
بە شێر نەخورام، دێڵە ڕێوی   دەمخوا؟ های بە کلکی خێوی!
گەل خواردن گەلێ گرانە   نایبا ڕیخۆڵەی ئەمانە
سەد ساڵ جوورابم، خورابم   قورسم، هەرگیز هەزم نابم
پارووێکم چیڕ و دڕکاوی   کێ بمخوا دەبڕم هەناوی
لە چاویانرا سەر دەردێنم   هەتا سەر هەروا نامێنم
بەرخ هەر بن سەوە نابێ   ڕۆژێک دێ شاخی پەیدا بێ
زەوی دەگۆڕێ و دەگەڕێ   هەردەم دێنێتە ڕووپەڕێ
لەو چەرخ و خول و گەڕانە   سووڕێکیش بەشی کوردانە
بەرەو منیش دەخولێتەوە   نۆرە گورزی مەش دێتەوە

CamScanner

CamScanner

فرمێسکی هەژارێک

بادگودزبیرگ، ئەڵمانیا، ١٩٥٧/٨/١٥

لەسەر چۆمی «ڕاین» لە ڕۆژگاریٰ جاریٰ
تکا ئەشکی ئاوارەکوردیٰ، هەژاریٰ
بەسەریا خوڕی: کوێندەریی ئەی تکەی سوێر!
ئەتۆ و ئێرە چی؟ دەنکە فرمێسکی بیٰخێر!
وتی: ئاوی چاوی کوڕی کوردستانم
لە دەجلە و فورات ڕایە ناو و نیشانم
لە زێڕینە ڕوود و تەتاهۆ سەلامیٰ
لە بەژنت لە چلچەشمە پێمە پەیامیٰ
لەسەرخۆ بە ئەی ڕاینی شۆخ و شیرین
شتێک بوین ئەمەش گەرچی ئێستا ئەسیرین
هەچەند دیل و بێچارەشە نیشتمانم
ببەخشە لەجێی تۆی بە خۆشتر دەزانم
چ کەڵوە و چ سیروان و ئاوێژەڕۆیە
بە دیمەن هەمووی شۆخ و شەنگتر لە تۆیە
ئەگەر لا دەچیٰ ئەم تەمەی نەگبەتیمان
بەخاوەن دەبیٰ کێو و چۆم و زەویمان

CamScanner

لـــــە دڕکـــــی نـــــەیاران بژارێکـــــی دەکـــــرێ
هـــــەزارانی وەک تـــــۆ لـــــە شاباشـــــی دەدرێ
بەڵـــــێ ئـــــاوی چـــــاوم لـــــە دڵ هەڵـــــکزاوم
لـــــە ڕێـــــی ســـــەربەخۆبوونی کـــــوردان ڕژاوم
وتی ڕایـــــن: ئـــــەی تیشـــــک و هێـــــزی دڵـــــی مـــــن!
وەرە باوەشـــــم بتبەمـــــە بـــــەحری بـــــێبـــــن!
بـــــە هـــــاوار و دادت موحیـــــت بشڵـــــەژێنە!
لـــــە چەپگـــــەردی گـــــەردوون بەشـــــی کـــــورد بســـــێنە!

CamScanner

دەسمایەی دووارۆژ

لــەو مــانگی ســەرە بــەهارە   چەنـد لاو چوونـە پـای سـێدارە
نێــژران بــۆ دووارۆژ داخ لــە دڵ   تـۆوی دووارۆژ کەوتـە بـن گـڵ
گــۆڕێ لــەوان بــە جــێ مــاون   هێــزی دڵــن، سـۆمای چـاون
بەڵــگەی مــافی کــوردەوارین   مــۆری قەباڵــەی ڕزگــارین
کێلیــان بۆمــە داری ئــالان   گــەنجێکن نـاچن بـە تـالان
بــۆ کــوردی هــەژار ســەرمایەن   بــۆ دیــواری خــەبات پایــەن

CamScanner

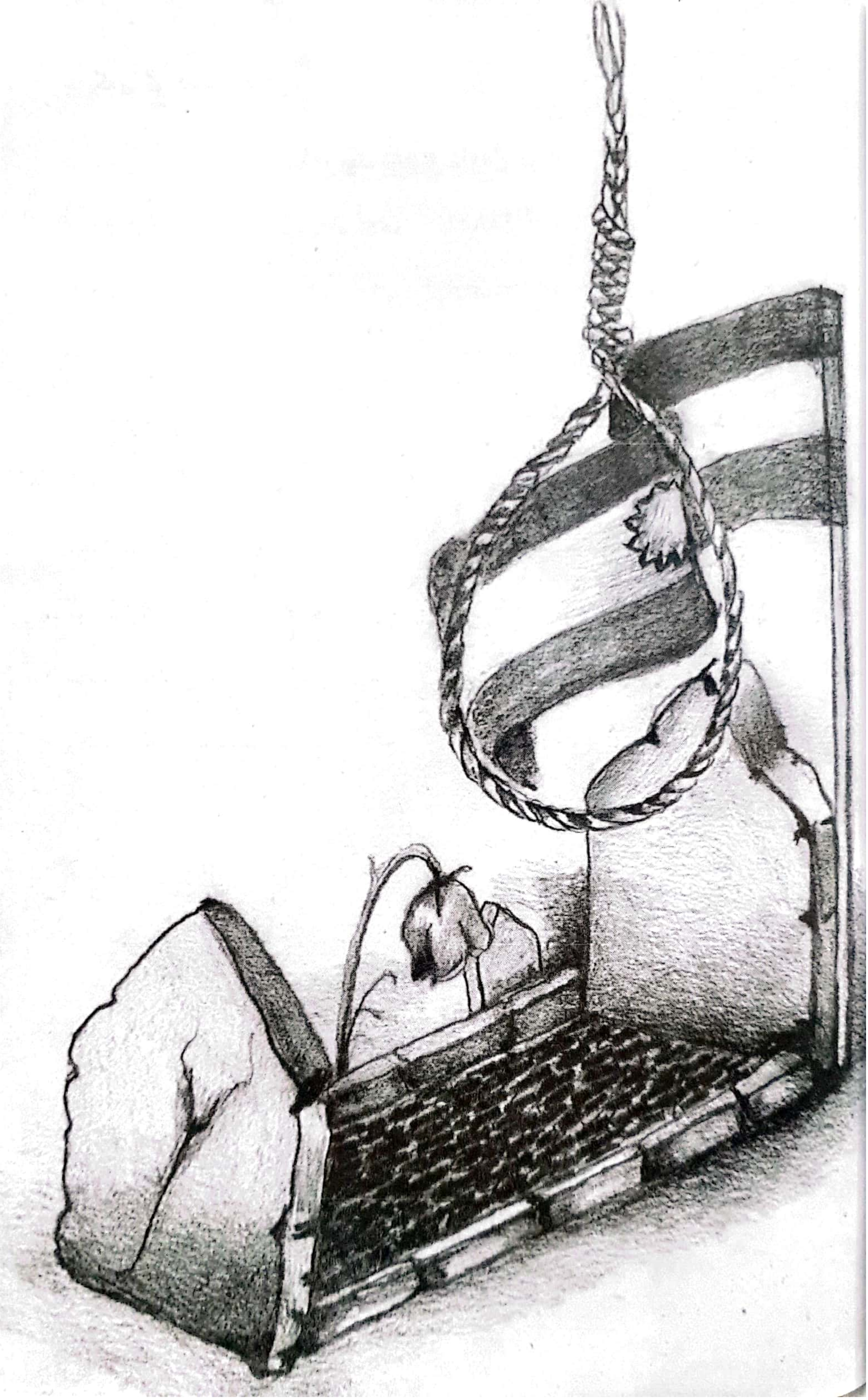

CamScanner

ناهومێد نیم و داوەڵ کێڵە

لۆلۆ، لۆلۆ، لێ لێ، لێ لێ — من دەیڵێم بەدکار گوێی لێ بێ
ئەگەر سەد هێندەش هەژار بین — بێ پەنا و پشت و داژدار بین
بێهومێد بۆی دانامێنین! — هەر دەبێ هەقمان بستێنین!
بیستوومە لە کۆنە پیاوان — پەندی پیران لەسەر چاوان
گەنمت کە دانی دا دیاری — تا نەیخۆن چورە و پاساری
داوەڵێکیان بۆ بچەقێنە! — بیانترسێنە! بیانتارێنە!
کوللەت کەوتە ناو شینایی — بۆی بێنە ئاوی خەزایی
لەناو زەوی بیپرژێنی — قڕ دەکا و دووایی پێ دێنی
داگیرکەرانی ولاتم — کوللە و چورەن بۆ داهاتم
دەمیان نایە کوردستانم — بێگانەن بەربوونە گیانم
بلوێر وەرام دەداتەوە — پیرە تێهەڵدەکاتەوە

CamScanner

CamScanner

سروود بۆ قوتابیان

بەغدا، پایزی ١٩٦١

من ڕۆڵەی کوردم، بۆ نیشتمانم　　سەرم دائەنێم، ئەبەخشم گیانم
لە ڕێی شۆڕشا خوێنم ئەڕژێنم　　ئاڵای ئازادی پێ دەڕەنگێنم
زۆر شەرمە بۆ من کورد ئازاد نەبێ　　گەلم وەک گەلان دڵی شاد نەبێ

❋ ❋ ❋

خوێنی مامم بوو لە ئاگری ڕژا　　خوشکەکەممێشکی لە دەرسیم پژا
باپیرم لە چیای شیرین نێژراوە　　لەکن مەهاباد باوکم کوژراوە
برام لە بەغدا بە داردا کرا　　زۆرماڵە خزمم بەر بۆمبا درا

❋ ❋ ❋

گەلێکپێویستە زانست و خوێندن　　بۆ سەربەخۆیی، بۆ تۆڵەسەندن
گەلخوێندەواربێقەت ژێر ناکەوێ　　لە ڕاست بێگانە سەری نانەوێ
چینیتازەی کورد بە خوێندەواری　　بەرز ئەکاتەوە ئاڵای ڕزگاری

❋ ❋ ❋

ئێمە چینی خوێندەوارین　　پێشڕەوی ڕێگەی ڕزگارین
ڕەمزی کار و نەوەستانین　　فیداکاری کوردستانین

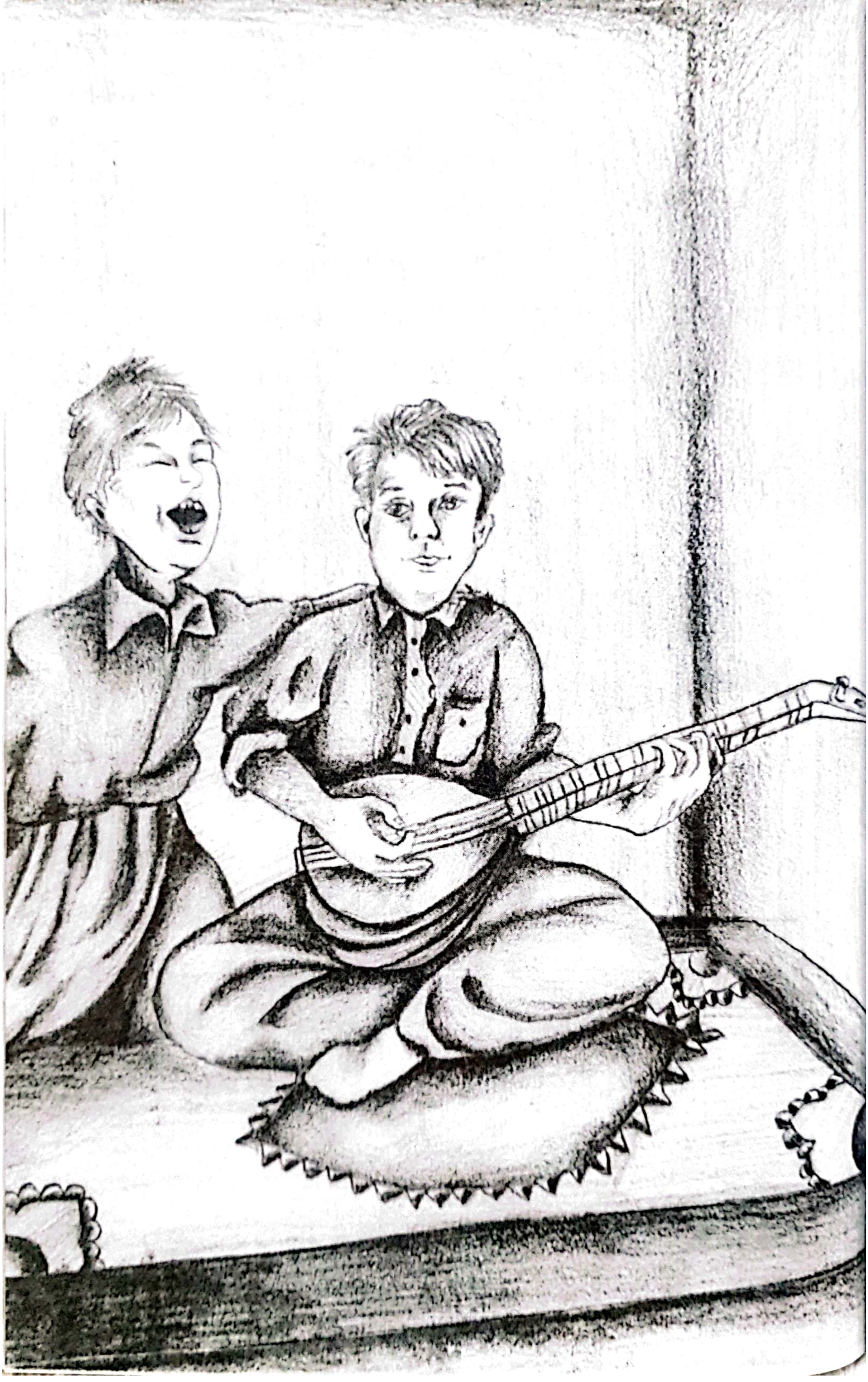

سروودی جاش

چیای براندۆست، سوورچی، ١٩٦٣/٥/١٧

جاشـین کـوڕی کـەرانین، جاشـەکەری گـوێپـانین
عـــاش عـــاش، جـــاش جـــاش

* * *

ئێمـە وەتـەنفرۆشـین، مـردووی پـارە و قرۆشـین
داردەستی داگیرکەرین، کـەیف ساز و سەرخۆشـین
نۆکـەرین بـۆ بێگانـە، بـە دڵ بـۆی تێدەکۆشـین

* * *

هەرکەس وەتەن پەرستە، زۆر لـە لای ئێمـە پەستە
نیشتمان و نامووس چین؟ بەستەی دینـار مەبەستە
برای خۆمان ئەکوژین، گـەر تۆزێـک خـاوەن هەستە

* * *

بـا دابـارن تـف و جـوێن، لـە هاوڕەگـەز و هـاوخوێن
گوێ نادەینە شتی وا، نامووس، خوا و شەرەف لە کـوێن؟
لـە پیـاوەتی تێناگـەین، لـە بابـەت پـارە بـدوێن

* * *

نامـەردی خـاوەن پـارە، لامـان ئاغـا و سـەرداره
هـەر کورتانمـان تـازە بـێ، کۆڵـمان ئامـادەی بـارە
جاشین با گەورە ببـین، شەشـدانگ ئـەبین ئـەمجارە

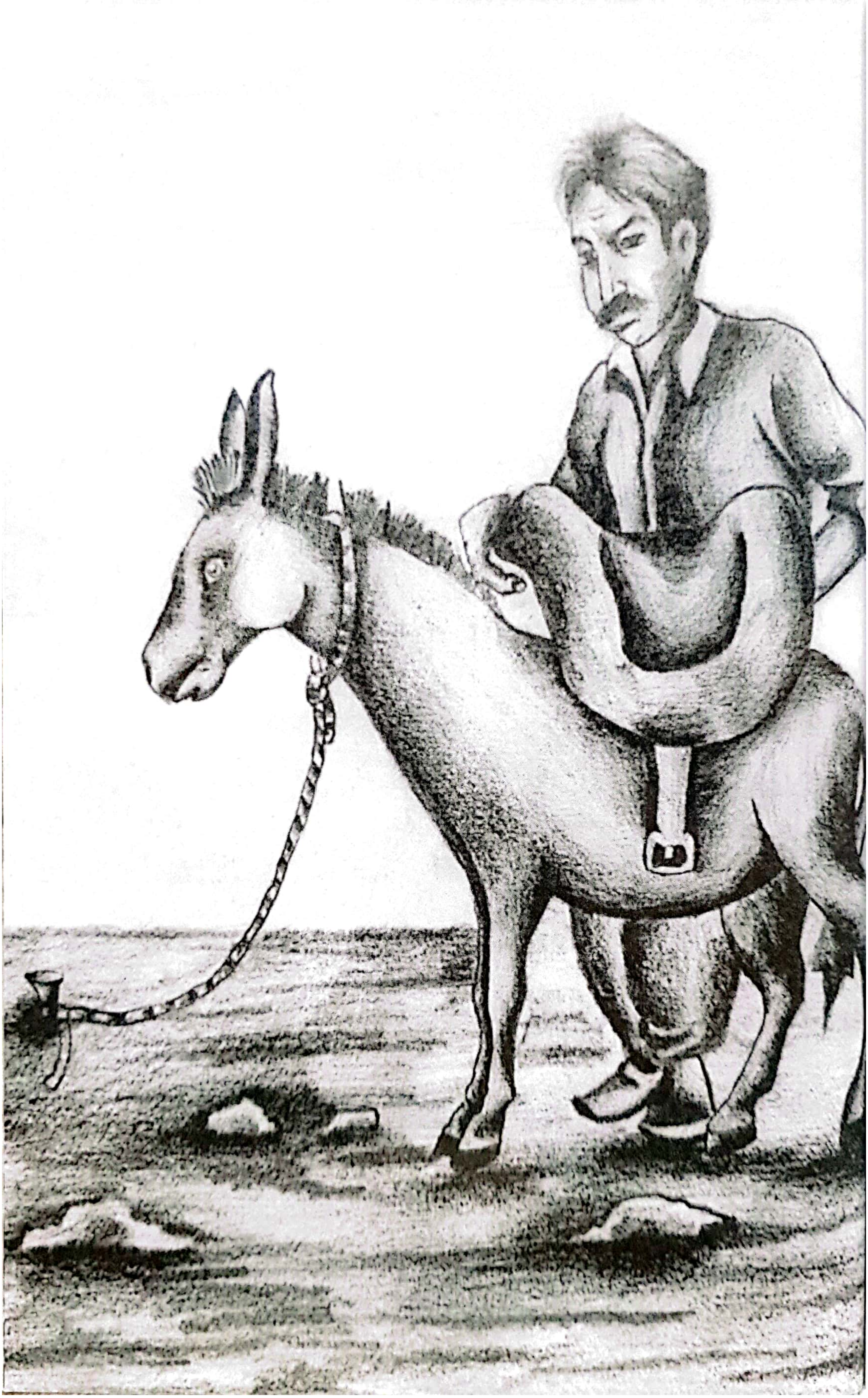

CamScanner

چووارچرا

چووارچرا! ڕەنگە ببیسی دەنگم
وام لەسەر تێزە هەواخوای جەنگم

بەشخورا و مەرگی دەوێ ئاشتیخواز
گرێ دار ناشکێ بە بێ بێور و پواز

تۆزێ ڕاوەستە، ئیتر گوێ هەڵخە
ڕاخە کەوڵی عەجەم و خوێ هەڵخە

دەچەقێنینەوە داری تۆڵە
شاخی شاخدار دەپەڕێ بۆ کۆڵە

لەسەر گۆڕی دایک و بابم

گیـــان! وچانـــێ لەســـەر ئـــەم دوو گـــۆڕە!
دڵـــە! خـــوێن هەڵـــبدە! چـــاو! داچـــۆڕە!
دای و بـــاب لێـــرە بـــە خـــاک ئەســـپێران
بـــە پـــەکوو بوومـــە پـــەپووی جـــێ وێـــران

دایک ئەدوێنم

دایـــــە شـــــەوگاری درێـــــژ گریـــــابووی
بـــۆ کـــورت دڵ بـــەنزا و بریـــا بـــووی
دەتەویســـــت تاکـــــە نـــــەمامی ساڵـــــت
بـــەری شـــیرن بـــێ لـــە ڕۆژی تاڵـــت
گـــوڵ و لـــک بلکـــێ بـــە دەور و بـــەریا
ئارەقـــــت بســـــڕی لـــــەبن ســـــێبەریا
برتـــــە ژێـــــر خاکـــــەوە ئـــــاواتی دڵـــــت
هـــەر بـــەهارت بـــوو وەریـــن پـــەلکی گوڵـــت
ئـــاه و زووخـــاوی دڵـــەی پرســـۆکەت
دڕوو دەڕوێنـــــێ لـــــە بـــــان گڵـــــکۆکەت

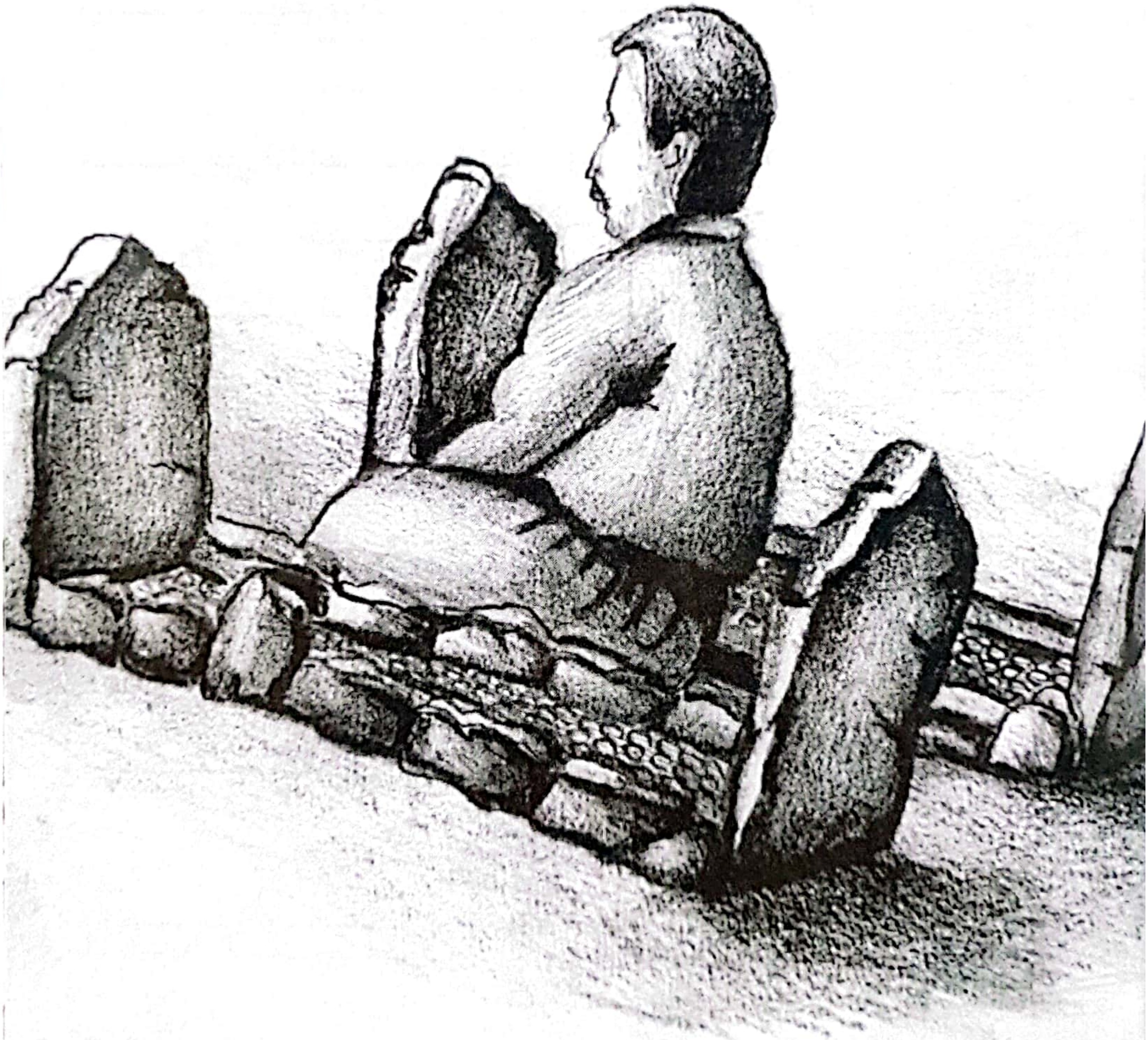

CamScanner

ڕوو ئەکەمە بابم

بـــاوە نیـــازت بـــوو وەکـــوو تـــۆ وا بم
لــــە جیهـــان دوورەپـــەریز، بـــۆ خـــوا بم
پێـــت وتـــووم چەنـــدی لــــە تـــۆم پرســـیوە
نیشتماندۆســـت بـــە! خـــودات ناســـیوە
هـــەرچی فرمێســـکی هـــەژاران بســـڕێ
بـــۆ دووارۆژی بەهەشـــتێ ئەکـــڕێ
نیشـــتمانم کـــە ڕوانـــیم دیلـــە
بـــاغی وا خـــۆش بـــەرەڵا و بـــێچیلـــە
تـــورکی تۆڕ،تـــووڕی ئـــەدا بـــۆ بـــەر پـــێ
لێـــی دەگـــەوزن عـــەرەبی بـــێ دەرپـــێ
مشـــکە کـــوێرەن عەجـــەم و ڕیشـــەبـــڕن
خێـــوی بـــاغ برســـیە ئـــەو تێـــر و مـــڕن
نیشـــتمانم کـــە ئەویســـت، کەوتـــە دڵـــم
بـــێم و پـــەرژینی بکـــەم بـــاغی گوڵـــم
وارشـــی گاڵـــە درێ و دەربەســـت بـــێ
بـــەس لـــە داگیرکـــەری پەســـت، پێپەســـت بـــێ

* * *

چ هـــەژارم نـــەدی وەک کـــوردی هـــەژار

چـــاو بـــە ئەســـرین و ســـڕی دەس زۆردار

خێـــوی خـــەرمان، خـــڕی بـــێنـــان دەنـــوێ

گەلـــەخـــوێ پیـــوی نـــەبێ داس بســـوێ!

خـــۆی، ژنی، کیـــژ و کـــوڕی کـــووڕی مەڵـــۆ

وەکـــوو جووچـــک دڵـــەلـــەرزێ لـــە هەڵـــۆ

گـــەنموجـــۆ، ڕۆن و خـــوری و تـــووتن و نـــەوت

گۆشـــتومیـــوە و بـــەری لێـــڕی شـــەش و حـــەوت

هـــەرچی داهاتـــە لـــە لادێ و شـــاران

بگـــرە هـــات ئەنقـــەرە! بەغـــدا! تـــاران!

گورجـــێ ئەیقۆزنـــەوە دەســـتی بـــە خـــوێن

نـــانی پـــاک بـــەو دەمـــی پـــڕجوێن ئـــەجوێن

هەســـتی مـــن ویســـتی کـــە دەســـتیان ببـــڕم

لـــە هـــەموو چـــاوی تـــەڕ ئەســـرین بســـڕم

ئـــەو دەمـــەی دابـــدڕم کـــورد ئـــەخوا

لای هـــەژاران بم و نێزیـــک بـــە خـــوا

چۆن بوومە پێشمەرگە؟ (١)

تۆڵەساندنە

پشتی ولاش، ١٩٦٥/٩/١٣

گوندەکەمان زۆر ئاوا بوو هەرچی بتەوێ تێیدا بوو
زەوی بە پیت و ئاوی زۆر تەسەل بووین لە نان و پێخۆر
خاوەنی ڕەز و تووتن بووم خاوەنی مناڵ و ژن بووم
هێندێ پاتاڵی دۆم هەبوو لە هەر شت بەشی خۆم هەبوو
لە ڕۆژا خۆم و مناڵم ماڵی مامم، ماڵی خاڵم
وێکڕا بەرئەبووینە زەوی ڕێکمان ئەخست بەرز و نەوی
کێڵان و کڵۆ شکاندن بژار و هەژگەڵ پەڕاندن
داییک میوەی لێوە دەکرد باب تووتنی پێوە دەکرد
لە کاری ڕۆژ بەتاڵ ئەبووین ئێواران بەرەو ماڵ ئەبووین
زیقەی مناڵم لا خۆش بوو خەمم بەوان فەرامۆش بوو
حیلکەی کیژە چکۆڵەکەم خونچیلە و نەرمونۆڵەکەم
گاڵەی کوڕە سێ ساڵەکەم وەک بەهەشتێ بوو ماڵەکەم
ئازووقەی سێ مانگم دانا برسی نەبین لە زستانا

* * *

ڕۆژێک ئای لەو ڕۆژی وا شووم وەک جاران بەرەو مەزرا چووم
تازە زەردە دابووی لە کێو هارە ئەهات وەک هارەی دێو
فڕۆکەم بەرچاو کەوتن دووان گەمارۆیان دا گوندی جووان
بۆمبا دابارین سێ و چووار دێ ون بوو بە تۆز و غومار

CamScanner

CamScanner

رام کرد بەرەو ماڵ بزانم   چی لێ هات ماڵ و خێزانم
چی ببینم؟ ماڵ کوانێ ماڵ؟   گڕی ئاگر، مشکی، زووخاڵ
نەشمیل، کوردە، بابە، دایە   کلۆڵ خۆم کەس دەنگی نایە
جیران، لە کوێن؟ بۆ ناپرسن؟   ئەویش ماڵ سووتاون وەکمن
خۆم هاویشتە ناو گڕی سوور   گڕچی! وەکوو گڕی تەنوور
کە ڕوانیم، چیم بێتە بەر چاو   کافر دڵی ئەبوو بە ئاو
ژنم ڕۆڵەی لە باوەشا   کۆڵوون لەناو خۆڵی ڕەشا
دایک لە لایەک سووتاوە   باوک بە دووکەڵ خنکاوە
نەشمیلم لە بێشکەی سووتاو   نیوە مردوو، نووزە تیا ماو
خۆم دا بەسەریا لە تاوان   شوشتم بە فرمێسکی چاوان
سووتام، بەلام پێ نازانم   کیژۆڵەم خستە سەرشانم
هێنام ڕام کرد بەرەو کانی   ئەمجا لە پڕ هێندەم زانی
دەبابە گەینە لای ڕەزی   زۆر عەسکەریان لێ دابەزی
عارەبی چەپەڵ و خوێنتاڵ   تەعال تەعالیانە وەک لاڵ
کیژیان لە شانم کردەوە   بەرەو ئاگریان بردەوە
هەی هاوار! هەی داد! هەی بۆ خوا!   لەلای زاڵم بەزەیی کووا؟
مەلا هات بە قورعانەوە   لە ڕێ بەرپەرچی دانەوە
زابتێکی ڕەشکەڵەی لەڕ   ڕووگرژی چاوسووری بەدفەڕ
مەلای دایە بەر مست و جوێن   ڕیشی سپی ڕەنگا بە خوێن
قورعان، ئەو قورعانی وا هەق   لەبەرچاوم دایە بەر شەق

بەسـتیانم، دڵـم ڕاچـەنی ڕوو ڕەش قاقـا پێدەکـەنی
خوایە هەر خـۆت هەڵـیـنەگری! ئێستاش ئەبیەم نـەشمیل ئـەگری
دەگـەڵ زیـڕژنی جەرگبـڕ نـەشمیلیان هاویشـتە سـەر گـڕ
لە تـاوان لـە هۆشـی خـۆم چووم ئـەوان لایـان وابـوو مـردووم

❊ ❊ ❊

ئێـوارە چـاوم هەڵـێنا وام لەناوەنـد لاش و خوێنـا
هـەر ژن و پـیرە کـوژراوە هـەر منالـە و سـەر بـڕاوە
گونـد بەسـەر یـەکا تـەپیوە ئـاگر هـەر دانـەمرکیوە
نـە ڕەز، نـە تـووتن، نـە پاتـاڵ نـە جـیران مـاوە و نـە هـاواڵ
زۆر گونـدان گـەڕام سـەر و بـن زۆر کەسـم دی بـە دەردی مـن
هـاوار قورعـان! خـوا! پێغەمبـەر! چیمان کرد ئێمەی قوڕ بەسەر!
منالـمان کـام گونـاهی کـرد؟ خوا بـۆ ئێمـەت بـەو دەردە بـرد؟

❊ ❊ ❊

ڕیش سـپییەک هـات بـە لامـەوە گـەلێک دڵخۆشـی دامـەوە
تێـی گەیانـدم لـە کارەسـات لـەچی و بـۆچی وام بەسـەر هـات
هێنـدێک عـارەبی ئـەو خـوارە نـەزان و خوێـڕی و بێکـارە
زۆردارن، خـودا نەناسـن پیسـن، بـێدەرپـێن، پێخواسـن
هاتوونـە سـەرمان وەک جـەردە چاویـان لـە خـواردنی کـوردە
ویسـتیان بـێ سـەروبەرمان کـەن لـەم کوردسـتانە دەرمـان کـەن
داگـیری کـەن شـار و دێمـان خۆیـان دانیشـن لـە جێمـان
زەویەکـەم ڕەشـێک بیکێڵـێ نـانی شـەو بـۆ مـن نەهێڵـێ

* * *

لـــەو ڕۆژەوە مـــن و زۆر کـــەس بەسوێند دەسمان خستە ناو دەس
بـــڕیارمان داوە تـــا مـــاوین بـــەهار بـــێ و زســـتان و هـــاوین
لـــە هەولـــدان دانـــەمێنین تـــا تۆڵـــەی خۆمـــان دەستێنین
مـــاڵ و گیـــان، هـــەرچی هـــەمانبێ بـــە قوربـــانی کوردســـتان بـــێ
ئـــەم هـــەموو ئـــازا و بـــە جەرگـــە بـــۆ وڵات بوونـــە پێشـــمەرگە
وێـــستا گـــەلێک زۆرن وەک مـــن بـــۆ تۆڵـــە ســـەندن لـــە دوژمـــن
شـــۆڕشمان بـــە هێـــز و گـــوڕە! بـــۆ کوردخـــۆران جەرگبـــڕە!

* * *

هـــەر بـــەو زووانـــە خـــوا یـــارم بـــێ گـــەلی کـــورد هاریکـــارم بـــێ
ئاگریـــان لـــە گیـــان بـــەردەدەم! خـــۆڵ و قوڕیـــان وەســـەر دەدەم!
تۆڵەی کـــوردەو تۆڵـــەی نـــەشمیل ئـــەبێ هەڵیانواســـم بـــە پیـــل
تۆڵـــەی ژن و دایـــک و بـــابم شـــەرتە چیـــان کـــرد منـــیش وابم
تۆڵـــەی ڕەز، تۆڵـــەی ماڵـــەکەم تۆڵـــەی دەغـــڵ و پاتاڵـــەکەم
لـــە بیرمـــە و دڵ پـــڕئاگرم نەیســـێنم ئـــۆقرە نـــاگرم
هەرکـــەس نـــەیبێ بـــیری تۆڵـــە لـــە بـــابی خـــۆی نـــەبووە و زۆڵـــە

فەرمووی مەترسن خۆم زامن   عەسکەری عارەب ئیسلامن
فەرقیان نییە دەگەڵ خۆمان   وەک برا باش ئەبن بۆمان
زانیمان ئاغامان جاشە   بە ناچاری گوتمان باشە

* * *

چل عەسکەرێ هاتە ناومان   خوایە چی هاتە بەرچاومان!
قەت پیسی وامان نەدیون   پێت وابوو مشکە تۆپیون
ئێسکقورس و ڕەزاگران   ئەتوت لەگەڵ شەیتان بران
هەر بەع بەعیانە وەک کاوڕ   بە چەڵتەچەڵت و زمان شڕ
بە ئاگری چەرخیان ئەوت: «ناڕ»   ئاغایان ناو نابوو: «حوماڕ»
برسی و دز ئەچوونە مالان   تەبەکیان ئەبرد بە تالان
ڕاوکەی بەر مریشکیان ئەبرد   هەر باسی ناکرێ چیان ئەکرد
نە نوێژ، نە دین، نە ئیمان بوو   مەلاش لێیان پەشیمان بوو
ئەیگوت ئەمانە کافرن   کافر لەمانە چاترن

* * *

ڕۆژێ ئاغا چووبووە هەولێر   بە ملی شکاوی و چاوی کوێر
ئەرزاق و دینار بستێنێ   هێندەیتریش عەسکەر بێنێ
بەیان بوو، لەلای مەلا بووین   لەبیری چارەیەکدا بووین
چەند کەسێک ئاغا بدوێنن   ئەمانە لامان نەمێنن
لە پڕێکا لە ماڵی موختار   بوو بە قیژە و زیڕە و هاوار
کەبانووی موختار خۆیەتی   بەگریان داد و ڕۆیەتی
بانگمان ئەکا ئەگەر پیاون   کوا نامووستان بۆ وەستاون؟

وا عەسکەر زۆرم لێ ئەکەن — نەمگەنێ نامووسم ئەبەن
ئیتر تەم هاتە سەر چاوان — دەنگ نەکردن ببووە تاوان
لەسەر نامووس خوێن هاتە کوڵ — دەمی کێرد گەیشتە سەر دڵ
وێکرا دەسمان دا خەنجەران — بەربووینە گیانی عەسکەران
مەلاش بە خۆی و تێلایە — ئەیوت بیانکووژن خەزایە
کێ جوندیەکی سەکەت ئەکرد — تفەنگەکەی بۆ خۆی ئەبرد
هەتا لە چنگمان خەلستن — چاردە کەلاکمان لێ خستن
ئەوەی مان، لاقیان ببووە چووار — پێخواس قاچاندیان بەرەو شار
قیرقیری یابا لەو ناوە — هەر ئەتگوت بەرازە ڕاوە
دووایی عەسکەرمان بڕیەوە — نامووسی خۆمان کڕیەوە
نامانەچاڵ هەرچیەکمان کوشت — ئەمجا کەوتینە خۆمان گشت
لە نوێن و هێندێک ورد و پرد — هەرکەس سووکە باری بار کرد
مناڵ و ژنمان دایە بەر — بەرەو شۆڕش بووینە کۆچەر
بەرهەمی شەڕ و هەرامان — خەتای کەوتە سەر ئاغامان
گیرا و لە جاشەتی کەوت — شەش حەوت مانگ لە حەپسا خەوت
وێڵ کرا، نە جۆ، نە کایە — ئێستا جاشی بەرهەڵدایە
دوژمن هاتە سەر گوندی چۆڵ — ڕێکی کرد دەگەڵ خاک و خۆڵ
بردیان هەرچی بە کاریان بێ — با بیخۆن ژەهری ماریان بێ
ماڵی دنیا چڵکی دەستە — شەرەف و نامووس مەبەستە

***

هاتووم تا ماوم بێوەستان! — ئەبمە پێشمەرگەی کوردستان!

قەدری شۆڕش وا لای منە　　شەڕی نامووس پارازتنە
مەڵێن پیربووی گەنج بوومەوە　　لەسەردا تێهەڵچوومەوە
سا شەرتە بە شەرتی پیاوان!　　ناوم بخەمە ناو ناوان!
کارێک بەسەر دوژمن بێنم　　چەرمیان لە دار بهاڵێنم
لە مێژە بە عەسکەر فێرم　　نابێ یەکیان لێ ببوێرم
بەزەم بە دوژمنا نایە　　نایکەم بە ئاگری بن کایە
هەتا دوژمن بەرباد نەبێ　　تا کوردستان ئازاد نەبێ
تفەنگ لەشان ناکەمەوە!　　ئاوڕ لەخۆم نادەمەوە!

CamScanner

دەمەتەقەی پیرۆت و باپیر

شێناوی، باڵەکایەتی، ١٩٦٨/١٠/١٦

پ مام باپیر! ئا بێ، دەنگوباس چیە؟
ب وەخوا، حاڵ جاشگەل فرەخاس نیە؟
پ گوایە گەرەکتە بێژی خەراون؟
ب بەڵێ سەرشکیاو، پاشڵ دڕاون
هەر لاشی جاشی کرمێ و بۆگەنە
کەفتگە لەو دەشت قەرە حەسەنە
پ خاسە، خۆ ئێژن حوکمات گۆڕیاوە
چۆن جاش بەر ئەدا بەم لا و بەو لاوە؟
ب پیرۆت بەعسیگەل خۆت ئەیانناسی
پا درێژ ناکەن هەرگیز وەڕاسی
وتیان حوزەیران جێ وەجێ ئەکەین
لە جۆر بنیادەم ئەمجا ڕێ ئەکەین
شەڕی هەندرێن دەرسی داداوین
خاسی باداوین، مەیژن هەر خاوین
کەچی ئەیدوونین ماڵ هەر ئەو ماڵە
هەر مێشکی پویچە و کەڵڵەی بەتاڵە

CamScanner

وەدەور خۆیانـــــــــا ئەســـــــــــووڕێنەوە
خـــــەریکن شـــــەڕمان بـــــۆ ئەنێنـــــەوە
جـاش‌گـەل شەسـتوشـەش، چـی بڵـێم؟ دوور لـە ڕووت
داگیراونەســـــەو وەســـــاچمە و بـــــارووت
بــــزووت ئەخەنــــــە بــــن کلکیانــــەوە
ئەتـــــــــــەقن وەلای کوردســـــــــــتانەوە
وەحەچچــــەی بەعســـــی وەگژمانـــــا تـــێن
تێناگـــــەن ئێمـــــە ئەیانناســـــین کـــێن!
پ دەیســـا چــەیان کــرد توخــوا مــام بــاپیر؟
ب لــــە نــاو تەڵــەدا سمیـــان کــردی گــیر؟
ویســـتیان داگیرکـــەن مەڵـــبەن «جـــەباری»
تیایـــــا بگـــــەوزن وە گوێچکـــــە لاری
بـــــەلام نـــــەقیزەی پێشـــــمەرگەی ئـــازا
پـــێ گەییشـــت، کاریـــان لـــە کـــار تـــرازا
هـــەروا جاشـــک بـــوو بـــۆی دەرئەپـــەڕی
بـــەرەو تەویلـــەی عـــارەو ئـــەزەڕی
لوشمـــــەی جـــــەلال و زەڕیــــنی بلـــــە
دەری خســـت کـــەوا پاڵـــوویان شـــلە

کوردستان خواردن بۆ عارەو ناوێ!

با هەزار جاشکیش جووتە بهاوێ!

پ بەڵێ مام باپیر! بەعسی زۆر کەرن!

وە هیوای جاشگەل زەحمەت دەربەرن

شۆڕش کوردستان دوژمن دڕێنە

مەڵەی گەرەکە ئەم گۆمی خوێنە

ئەیشزانیت جاشک مەلە نەزانە

ئاو بگا بە گوێی، بەشی خنکانە

بەعسی و جەلال و بلە و جاش و ماش

وە مانگ ئەحەپسن، گەماڵگەل بە لاش

شینگێڕی

عەزیمیە، کەرەج، بەهاری ١٣٦٥ (١٩٨٦)

کاک هێمن! برای شیرینم! چاوان دەگێڕم، ناتبینم!
زل‌کوێران دەڵێن: مردووە کۆچی یەکجاری کردووە!
دڵەی پڕکوڵی هەژارم گیانی بێ ئۆقرە و قەرارم
بە مەرگی تۆ باوەڕ ناکا چۆن بێ منی لەتوێی خاکا؟
تۆیەک هۆگری منداڵیم هاوشکڵی و هاوکرچ و کاڵیم
هەمدەمی دەمانی لاویم تەواوکاری ناتەواویم
هاو هەنگاو لەڕێی خەباتا هاوبەش لەهات و نەهاتا
هەواڵ دڵداری کوردستان هاوپێشمەرگەی زێدپەرستان
هاوسروود خوێن، بۆ ئازادی بۆ رزگاربوون لە بێدادی
هاوسەنگەر دژی داگیرکەر نامۆی خوێنمژی سەرەخەر
هاوقەتار لە دەربەدەری بە هەژاری و خاکەسەری
هاوقەڵەم، هاوبیر و هاوهەست هاوزمان، هاودڵ و هاودەست
هەر یەکێک بوو «هەژار هێمن» منیش هەرتۆ بووم، تۆش هەرمن
ڕوحێک بووین دابەش لە دوو لەش دوو لەشی ماندووی بەخت ڕەش
پەیمان بوو بەجێم‌نەهێڵی وێڵم نەکەی لەشوێن خێڵی
باری خەم وێکڕا هەڵبگرین دوواجاریش پێکەوە بمرین

CamScanner

تۆی کوردی وا خاوەن بەڵێن   چی تۆی کردە پەیمانشکێن
گەوی بەین و بەقات هەڵبوارد   خۆت بەئاسوودەیی ئەسپارد
لا باری خەم خواریت لادا   ئەویشت بە مل مندا دا
جاڕز بووی لە دونیای بێفەڕ   دونیای پڕ لە دەزبڕی و گەڕ
دونیای وڕ و گێژ و کاسان   گەوهەر و ئەمەک نەناسان
دونیای بازاڕی نامەردان   دونیای خەم و کوڵ و دەردان
خەلەستی لەدەم هار و مار   تەکیەوە لەو ژینی گەمار
ژیانی پڕژانی بێدەرمان   گەییشتیە هەواری هەر مان
بۆ ئەو کۆچەی بێ من کردت   ئەو بەشە خۆشیەی تۆ بردت
زامی گیان و دڵ بەسۆیە   شین بۆ خۆمە؛ نەک بۆ تۆیە
خۆزگە بەر لەتۆ دەمردم   تۆ شیوەنت بۆ دەکردم
دوور لەتۆ، دڵ گۆمی خوێنم   بە گازندەوە دەتدوێنم
منیش وەک تۆ قەڵسم لە ژیان   «بۆچت جێهێشتم هێمن گیان»

CamScanner

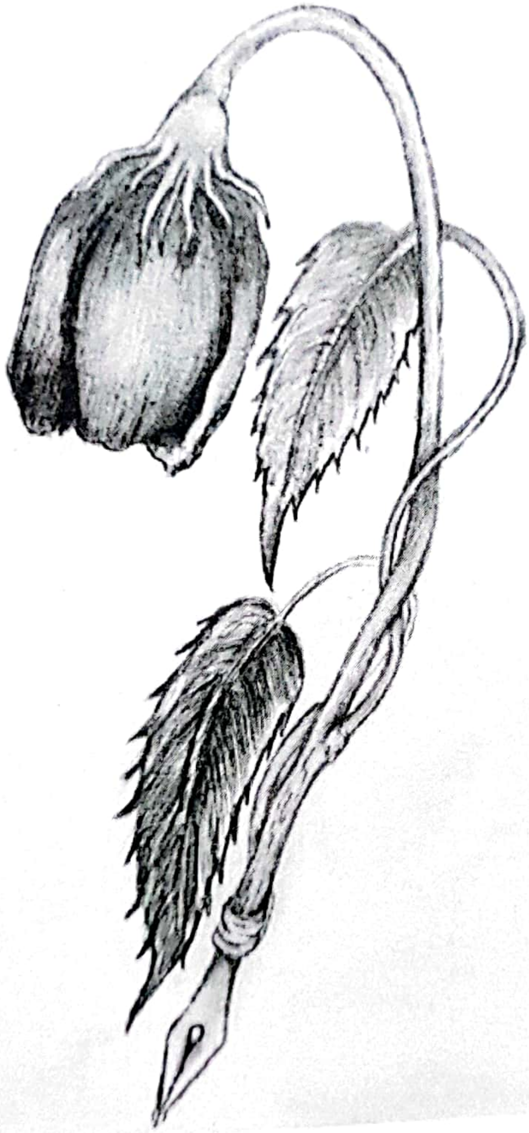

CamScanner

چه پگه ردی گه ردوون

چەپگـــەردی گـــەردوون گـــەڕان کوشـــتمی!

نـــەزان پەرەســـتی بـــۆ نـــان کوشـــتمی!

هـــەر چەوســـانەوەی بـــێ حەســـانەوە!

ئـــەی مـــردن! لـــە کـــوێی؟ ژیـــان کوشـــتمی!

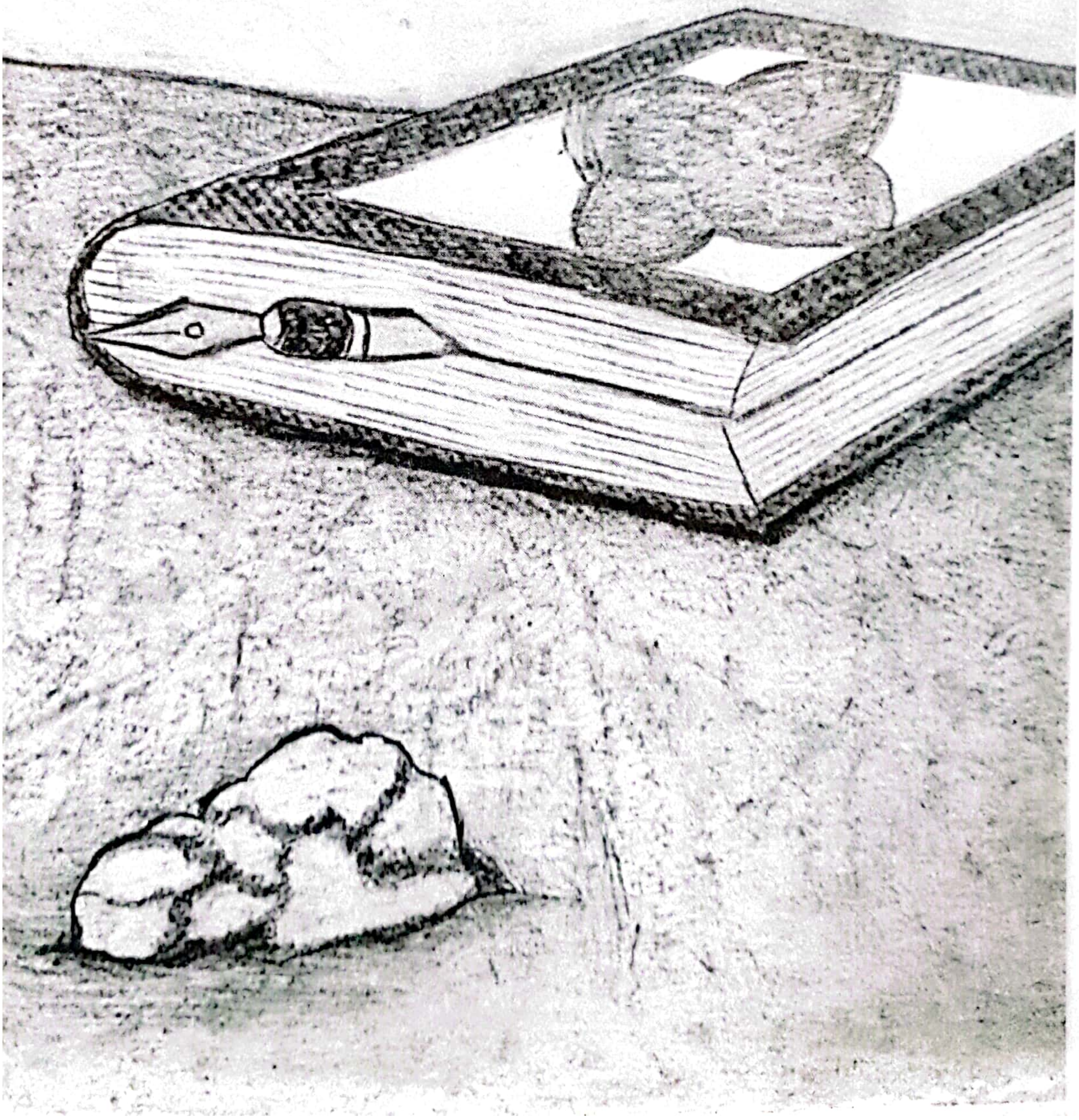

CamScanner

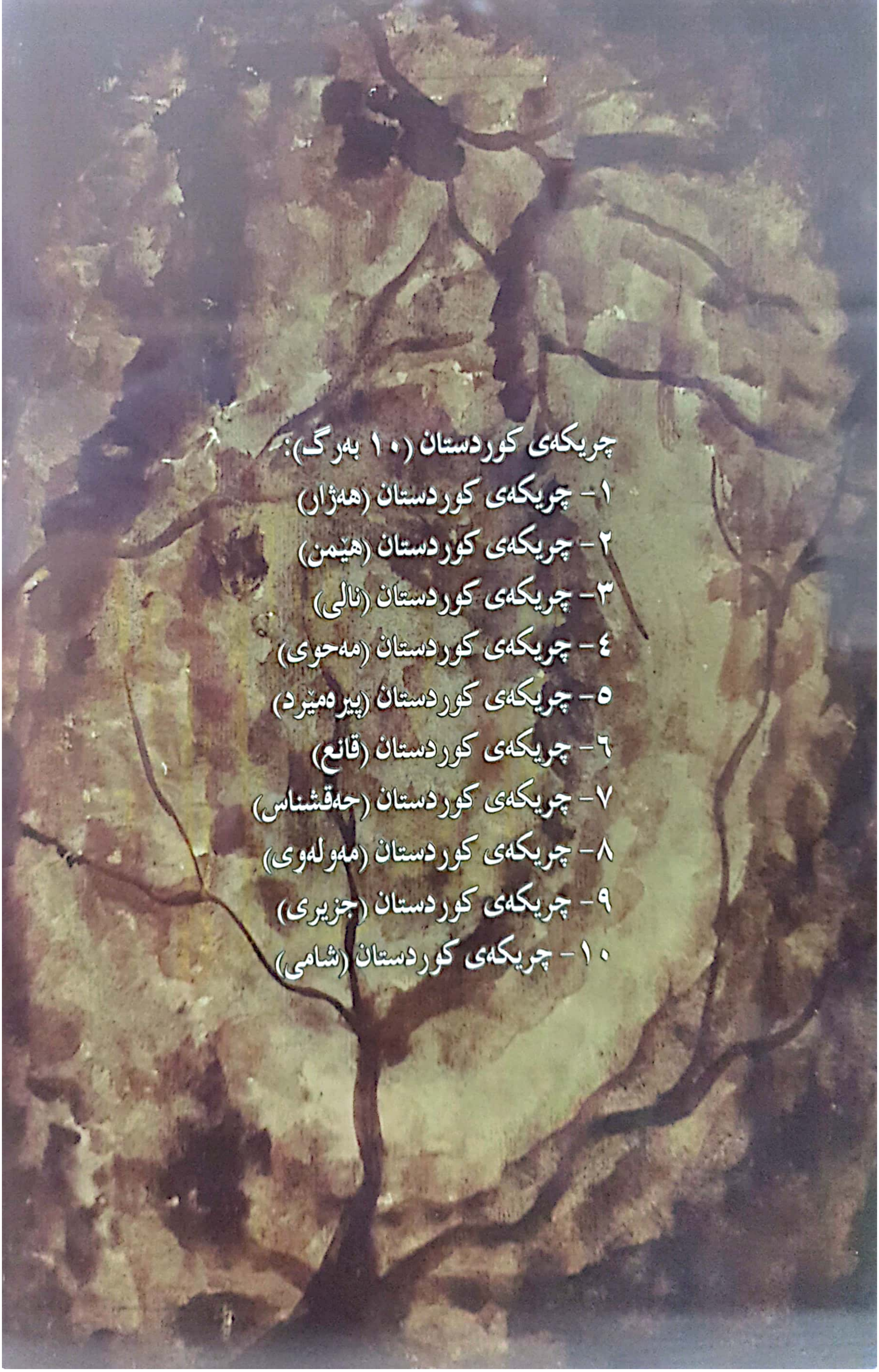

چریکەی کوردستان (١٠ بەرگ):

١- چریکەی کوردستان (هەژار)

٢- چریکەی کوردستان (هێمن)

٣- چریکەی کوردستان (نالی)

٤- چریکەی کوردستان (مەحوی)

٥- چریکەی کوردستان (پیرەمێرد)

٦- چریکەی کوردستان (قانع)

٧- چریکەی کوردستان (حەقشناس)

٨- چریکەی کوردستان (مەولەوی)

٩- چریکەی کوردستان (جزیری)

١٠- چریکەی کوردستان (شامی)

CamScanner